

ΤΑΞΗ: Γ' ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 27 Απριλίου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αριστοτέλους, Πολιτικά, Θ 2, 1-4

“Οτι μὲν οὖν νομοθετητέον περὶ παιδείας καὶ ταύτην κοινὴν ποιητέον, φανερόν τις δ’ ἔσται ἡ παιδεία καὶ πῶς χρὴ παιδεύεσθαι, δεῖ μὴ λανθάνειν. Νῦν γὰρ ἀμφισβητεῖται περὶ τῶν ἔργων. Οὐ γὰρ ταῦτα πάντες ὑπολαμβάνουσι δεῖν μανθάνειν τοὺς νέους οὔτε πρὸς ἀρετὴν οὔτε πρὸς τὸν βίον τὸν ἀρίστον, οὐδὲ φανερόν ποτέρον πρὸς τὴν διάνοιαν πρέπει μᾶλλον ἢ πρὸς τὸ τῆς ψυχῆς ἦθος· ἐκ τε τῆς ἐμποδῶν παιδείας ταραχώδης ἢ σκέψις καὶ δῆλον οὐδὲν ποτέρον ἀσκεῖν δεῖ τὰ χρήσιμα πρὸς τὸν βίον ἢ τὰ τείνοντα πρὸς ἀρετὴν ἢ τὰ περιττά (πάντα γὰρ εἴληφε ταῦτα κριτὰς τις)· περὶ τε τῶν πρὸς ἀρετὴν οὐθέν ἐστιν ὁμολογούμενον (καὶ γὰρ τὴν ἀρετὴν οὐ τὴν αὐτὴν εὐθύς πάντες τιμῶσιν, ὥστ’ εὐλόγως διαφέρονται καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν αὐτῆς). “Οτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεισθαι τῶν χρησίων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάνασσον. Βάνασσον δ’ ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἄχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Α1. Από το παραπάνω κείμενο να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του αποσπάσματος: «Νῦν γὰρ ... τὴν ἄσκησιν αὐτῆς».

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

Ε_3.Αλ3Α(ε)

Μονάδες 10

ΘΕΜΑΤΑ 2016
ΟΕΦΕΕ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ3Α(ε)

B1. «νομοθετητέον», «κοινή ποιητέον», «βάνουσον ἔργον»: Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παραπάνω λέξεων και φράσεων του κειμένου.

Μονάδες 15

B2. Ποιες ήταν οι διαφορετικές απόψεις που διατυπώνονταν για την παιδεία στην εποχή του Αριστοτέλη και πού οφείλονταν αυτές; Ποια ήταν η θέση του Αριστοτέλη απέναντι σε αυτές τις απόψεις;

Μονάδες 15

B3. Ποια σχέση διαμορφώθηκε ανάμεσα στον Αριστοτέλη και τον Πλάτωνα μετά την επιστροφή του τελευταίου στην Αθήνα;

Μονάδες 10

B4. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο μία ετυμολογικά συγγενή λέξη, απλή ή σύνθετη, για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής: **παρουσία, αλήθεια, διάβημα, πρόσληψη, διατάραξη, ανασκόπηση, έκταση, διένεξη, υπεξαίρεση, σχετικός.**

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Δημοσθένους, Πρὸς Φορμίωνα, περὶ δανείου 46¹

Τοῦ μὲν οὖν δανεῖσαι ἡμᾶς τὰ χρήματα αἶ τε συνθῆκαι καὶ αὐτὸς οὗτός ἐστι μάρτυς· τοῦ δ' ἀποδεδωκέναι οὐδείς ἐστι μάρτυς ἔξω τοῦ Λάμπιδος τοῦ συναδικοῦντος. καὶ οὗτος μὲν εἰς ἐκείνον μόνον ἀναφέρει τὴν ἀπόδοσιν, ἐγὼ δ' εἰς τε τὸν Λάμπιν αὐτὸν καὶ τοὺς ἀκούσαντας αὐτοῦ ὅτε οὐκ ἔφη ἀπειληθέναι τὸ χρυσίον. τούτῳ μὲν οὖν τοὺς ἐμοὺς μάρτυρας ἔξεστι κρίνειν, εἰ μὴ φησι τάληθῆ μαρτυρεῖν αὐτούς· ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω τί χρῆσθαι τοῖς τούτου μάρτυσιν, οἳ φασιν εἰδέναι τὸν Λάμπιν μαρτυροῦντα ἀπειληθέναι τὸ χρυσίον. εἰ μὲν γὰρ ἡ μαρτυρία ἢ τοῦ Λάμπιδος κατεβάλλετο ἐνταῦθα, ἴσως ἂν ἔφασαν οὗτοι δίκαιον εἶναι ἐπισκῆπτεσθαί μ' ἐκείνων· νῦν δ' οὔτε τὴν μαρτυρίαν ταύτην ἔχω, οὕτωσι τε οἶεται δεῖν ἀθῶος εἶναι οὐδὲν βέβαιον ἐνέχυρον καταλιπόν ὧν πείθει ὑμᾶς ψηφίζεσθαι.

ἐπισκῆπτομαι = καταγγέλλω

¹ Το κείμενο αντλήθηκε από το TLG

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β' ΦΑΣΗ

E_3.Αλ3Α(ε)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε στο τετράδιό σας τον τύπο που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

τὰ χρήματα: τη δοτική πληθυντικού αριθμού
τὴν ἀπόδοσιν: τη γενική ενικού αριθμού
ἐμῶς: την αιτιατική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος, στο γ' πρόσωπο
τὰληθῆ: την ίδια πτώση, γένος και αριθμό στον υπερθετικό βαθμό
ἀθῶς: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού στο θηλυκό γένος
ἀποδεδωκένοι: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του αορίστου β' στη μέση φωνή
ἀναφέρει: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της ευκτικής του μέλλοντα στην ίδια φωνή
ἔφη: το α' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα
οἶται: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού
ψηφίζεσθαι: το γ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή

Μονάδες 10

Γ3α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων: **ἡμᾶς, τοῦ ἀποδεδωκένοι, τούτῳ, εἰδέναι, ἀθῶς.** (μονάδες 5)

Γ3β. τοῦ δ' ἀποδεδωκένοι οὐδεὶς ἔστι μάρτυς ἔξω τοῦ Λάμπιδος τοῦ συναδικοῦντος.: Να μεταφέρετε την παραπάνω πρόταση στον πλάγιο λόγο (και με τους δύο τρόπους) με εξάρτηση από τη φράση «**Οὗτος εἶπεν**». (μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ